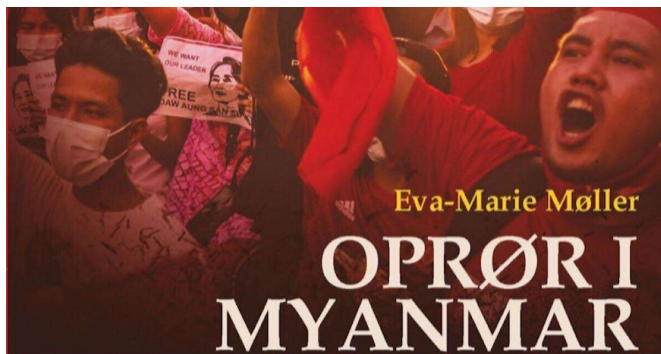

Modstandsberetninger uden filter

Publiceret 08/07/2021 i [Bøger/Asien](#) af [Tania Karpatschhof](#)
Print

MYANMAR // BOGANMELDELSE – I *Oprør i Myanmar – Generation Z og Generalerne* giver Eva-Marie Møller ordet til en gruppe unge burmesere fra den såkaldte Generation Z, og vi følger tæt deres kamp for frihed og demokrati i dagene, ugerne og månederne efter militærkuppet.

Oprør i Myanmar – Generation Z og Generalerne viser, hvordan de unges protester skal ses i en større sammenhæng. Ikke mindst hvordan de, som en generation, der er vokset op i en globaliseret verden, ikke vil finde sig i, at de demokratiske grundsten, der var blev lagt ved valget i 2015, med et trylleslag kan tages fra dem igen. Selv om det kan synes som en ulige kamp, kæmper de med alt, hvad de har for ikke at blive kastet tilbage i en dyster tilstand af undertrykkelse, armod og ulighed.

De er ”keyboard warriors” i kampen imod juntaen og for at få demokratiet genindført

I løbet af det første døgn efter kuppet mobiliserede de unge sig i en slags digital protestbevægelse. Det helt særlige ved Gen Z er, at de er vokset op med teknologi og bruger de sociale medier hjemmefra til at sprede information, både internt i Myanmar og ud til resten verden.

De bruger deres telefoner og bærbare computere til at protestere og kæmpe imod militærkuppet og generalerne. De unge fra Generation Z er vokset op i en periode med relativ åbenhed og med udsigt til et demokrati. Det er en generation, som kun har svage eller ingen erindring om, hvordan det var at leve i en autoritær stat isoleret fra omverdenen, og de er parate til at kæmpe hårdt for at få demokratiet tilbage til Myanmar. De er ”keyboard warriors” i kampen imod juntaen og for at få demokratiet genindført.

Hjerteskrærende og rædselsvækkende

Få har som Eva-Marie Møller et bedre fundament til at skildre den seneste udvikling i Myanmar. Hun har fulgt landet tæt i mere end 22 år. Og netop hendes enorme kendskab og kærlighed til landet gennemsyrrer bogen. På hendes første rejse til landet i 1999 lykkedes det hende at få et interview med folkehelten, Aung San Sui Kiy, som på det tidspunkt sad i husarrest. Et interview, der kostede Eva-Marie Møller et årelangt i indrejseforbud i landet.

DEMONSTRATION MOD DE MILITÆRE MAGTHAVERE I MYANMAR, FEBRUAR 2021. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Gennem årene og sine mange besøg i landet har forfatteren skabt et bredt netværk af journalister, demokratiforkæmpere og diplomater og helt almindelige burmesere. Og det var netop igennem disse kontakter, at Eva-Marie Møller i dagene efter kuppet satte sig i forbindelse med en gruppe unge burmesere eller borgerjournaliser, som hun kalder dem.

Fælles for de unge er, at de var ivrige efter at dele deres tanker og øjenvidneberetninger med hende. Og igennem krypterede sociale medier begyndte de at sende hjerteskrærende og rædselsvækkende historier, fotos og videoklip direkte fra gaderne i Yangon og Mandala næsten, mens det skete. I bogen fortæller de åbenhjertet og ærligt deres historier og kommer med en uredigeret beretning om den folkelige modstand og de overgreb, civilbefolkningen udsættes for af generalerne.

En af de borgerjournaliser, Eva-Marie Møller har kontakt med, er Rebekka – en ung kvinde på 29 år, uddannet i kommunikation og bosat i Yangon. Som mange andre unge burmesere er hendes sprog dramatisk og poetisk. Over Viber skriver hun den 19. marts 2021:

”Bagefter erklærede militærjuntaen, at valget ikke var foregået rigtigt, og det knuste vores hjerter. Det var vores første valg, og det blev stjålet ved fuldt dagslys, mens hele verden så til. Vi havde aldrig forventet noget godt fra militærterroristerne, men det her er det værste, jeg har oplevet”.

I bogen ligger der derfor også et opråb til danske unge, en påmindelse om, at demokrati ikke er en given ting. Det er derimod noget, der skal plejes og tages alvorligt

For de unge i Myanmar blev drømmen om demokrati kort. De nåede knap at smage på det, før det var taget fra dem igen. I bogen ligger der derfor også et opråb til danske unge, en påmindelse om, at demokrati ikke er en given ting. Det er derimod noget, der skal plejes og tages alvorligt.

De unges erklærede fjende, militæret eller Tatmadaw, som militæret kaldes i Myanmar, er vokset fra en lille, relativt svag hær præget af interne konflikter, da landet blev uafhængigt fra England i 1948, til i dag at udgøre en af stærkeste militære styrker i Sydøstasien. Mange af beskederne fra de unge borgerjournalister handler om den ekstreme brutalitet, militæret bruger imod demonstranterne og andre, som de mistænker for at være involveret i den civile ulydighedsbevægelse.

Få militærorganisationer i verden er mere brutale end den burmesiske, efter de i årtier har bekæmpet etniske væbnede grupper, der slås for deres autonomi. De etniske mindretal udgør cirka en tredjedel af Myanmars befolkning, og de lever om nogen i frygt for Tatmadaw, som FN-efterforskere har anklaget for folkedrab, herunder massevoldtægter og henrettelser.

En robothær

Men mens det militært styrede folkedrab imod Rohingya-muslimer efterhånden er velkendt i den vestlige verden, har militæret i årevis rettet deres angreb mod andre etniske grupper som Karen, Kachin og Rakhine, hvilket aldrig har fået samme internationale opmærksomhed. Men nu er det altså de unge fra Generation Z, der får militærets ”kærlighed” at føle.

Dette militære økosystem er et virvar af sammenvævede slægtstræer

Tatmadaw udgør på mange måder en ”robothær” af krigere, avlet til at dræbe, for med kun meget få soldater, der har kendskab eller erfaring med demokrati, er de trænet til ikke at stille spørgsmål. Siden Myanmars civile ledelse blev fordrevet, er militærets brutale ry kun blevet forstærket, der er dræbt mere end 1000 mennesker, og ifølge flere overvågningsgrupper i Myanmar er tusindvis af andre blevet angrebet, tilbageholdt eller tortureret.

Den 19. april skriver en af borgerjournalisterne, April: ”I går blev tre mennesker dræbt i vores by, så der er ikke mange mennesker på gaden i dag. Soe Nay, en anden af de unge, bekræfter historien og sender en video om det, der skete i Mogok, og han forklarer, at officeren på filmen råber, at han kræver 4 døde.”

“TATMADAW OG FOLKET

SAMARBEJDER OG KNUSER ALLE DE, SOM ER TIL SKADE FOR UNIONEN’, STOD DER ENGANG PÅ PROPAGANDASKILTENE. HER ER DET MANDALAY I 2008. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Tatmadaw udgør en stat i staten, hvor soldater lever, arbejder og er socialiserede i et alternativt samfund, hvilket giver dem en ideologi og selvforståelse, der sætter dem langt over civilbefolkningen. Officererne bliver konstant overvåget af deres overordnede, i kasernen og på Facebook. En stabil strøm af propaganda-feeds udstyrer dem med forestillinger om, at der er fjender på hvert hjørne, selv i byens gader.

De ser demonstranter som kriminelle, fordi hvis nogen ikke adlyder eller protesterer imod militæret, så er de per definition kriminelle. Officerers børn gifter sig ofte med andre officersbørn, eller børn af forretningsforbindelser, der har nydt godt af deres militære forbindelser. Ofte opdrager fodsoldater den næste generation af infanterister. Dette militære økosystem er et virvar af sammenvævede slægtstræer.

Fra kampgejst til frustration

I de fire måneder, Eva-Marie Møller følger de unge, kommer vi tæt på den udvikling, de gennemgår fra kampgejst i de første uger til frustration, da det går op for dem, at omverden ikke kommer og redder dem. Til de, imod bogens deadline, når til en eller form for erkendelse af, at de hver især må finde en måde at overleve på, eller som en anden af borgerjournalisterne, Tom, skriver i sin sidste besked til Eva-Marie:

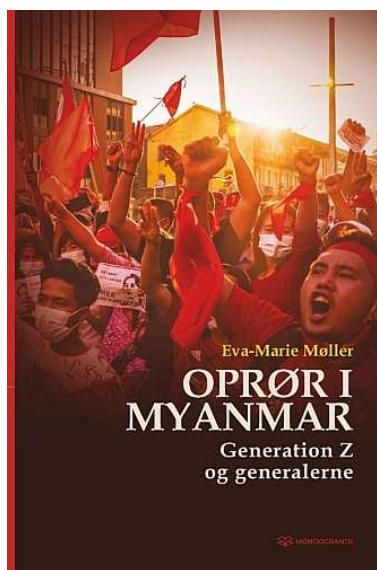
”Jeg koncentrerer mig nu om at træne en gruppe nonner, så de kan deltage i hjælpearbejdet med at dele mad ud og hjælpe de sårede. Jeg er nødt til for en stund at glemme grusomhederne og få noget til at blomstre.”

Den er i høj grad også tænkt som et dialogredskab, der skal hjælpe særligt unge i Danmark til at tage stilling til og forstå værdien af et demokratisk samfund

Hvorvidt de unge har en reel chance imod militæret er tvivlsomt, og bogens mange medvirkende spørger da også sig selv, om det igen vil lykkes Myanmar at vende tilbage til en demokratiseringsproces uden juntaen, eller om landet står på randen af en borgerkrig. Eva-Marie Møller kommer ikke med svaret, men er ikke selv optimistisk. Imens står det klart, at der ikke ret meget hjælp at hente fra det internationale samfund, som virker nærmest handlingslammet. Alt imens FN advarer imod, at landet står på randen af en egentlig borgerkrig.

Vi er i de bedste hænder, når vi i anden halvdel af bogen får sat rammerne for bedre at kunne forstå situationen i Myanmar med særlig fokus på hæren og generalerne, de etniske gruppers betydning for landets moderne historie, demokratibevægelsen og ikke mindst personen og ikonet Aung San Sui Kiy. Eva-Marie Møller styrer os med sikker hånd gennem Myanmars historier fra uafhængigheden fra briterne til kampen for demokrati og den svære overgang til samme.

Hele vejen fortalt i et let og levende sprog, krydret med personlige anekdoter og interviews. Men bogen er meget mere end en bog om Myanmar og Generation Z, den er i høj grad også tænkt som et dialogredskab, der skal hjælpe særligt unge i Danmark til at tage stilling til og forstå værdien af et demokratisk samfund. Det gør, at bogen ikke kun er velegnet til undervisningsbrug og til andre, der ønsker en god, saglig introduktion til landet. Den er i høj grad også interessant for folk, som allerede har et kendskab til Myanmar.

Eva-Marie Møller: *Opør i Myanmar – Generation Z og generalerne*

Forlaget Mondogrande. 160 sider

Bogen udkom 16. juni.

[LÆS MERE AF TANIA KARPATSCHOF HER](#)

Topbillede: Bogens omslag

- TANIA KARPATSCHOF
- SENESTE ARTIKLER

Tania Karpatschof er kandidat i international udvikling. Hun har været udstationeret i Mozambique, hvor hun underviste flygtningebørn under borgerkrigen, og fra 1999 til 2001 boede hun i Kathmandu, hvor hun arbejdede med kvinders rettigheder for UNDP. Myanmar har hun besøgt et utal af gange, blandt andet som rejseleder for kulturrejsebureauet Viktors Farmor, og gennem mange år har hun opbygget et stort kontaktnet i landet.